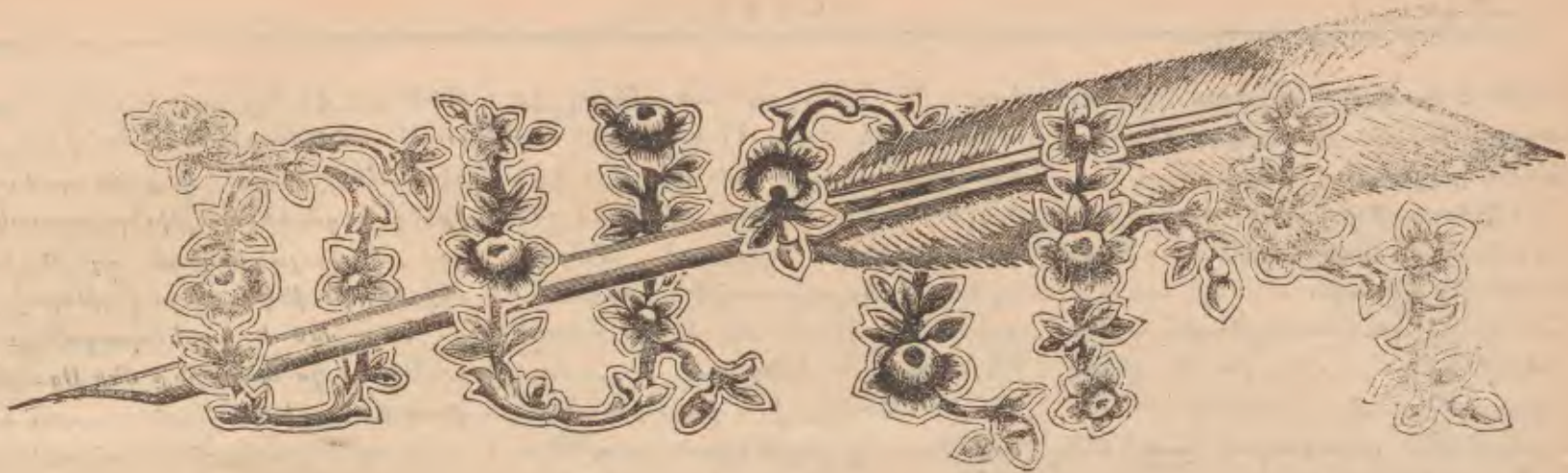

նուաժ է օրական դէպքերու արձա-
նագրութիւն մը Ասոնց պարունակու-
թիւնը կը փութամ հաղորդել :

«Աւետիս Պատիսեան ստորագրու-
թեամբ և 25 ապրիլ 1889 թուով նա-
մակին մէջ կ'ըսուի :

«Վանայ լուսաւորութեան համար
«ձեր ջանքերն և ձեր շնորհիւ ընկե-
«րակցութեան մը կազմութիւնն աստ
«պատմեցի . լաւագուշակ նշան մ'է
«այս . ընկերակցութեան կազմութիւ-
«նը մարդու մի' իմացէք . Հելլենք
«իրենց ընկերակցութեան կազմութիւ-
«նըն տմբողջ եօթն տարի ծածուկ
«պահեցին . անկէ ետքը դործի սկը-
«սան . եթէ կ'ուզէք բարիք ընել ձեր
«հայրենեաց , պէտք է մարդիկ և դը-
«րամ պատրաստէք . դործ պէտք է
«խօսք պէտք չէ» :

«Փորթուգալեան ալիւր 27 ապ-
րիլ 1889 թուակիր նամակաւ կ'ըսէ .

«Ձեր գրած նամակն ստացայ , և
«հրատարակեցի հայերէն լրագրոյն մէջ .
«Ձեր գտնուած վայրէն , և շրջակայ-
«ներէն , մանաւանդ Վանէն տեղեկաւ
«թիւններ հաղորդեցիք առ իս . հոս
«Հայրենաորդաց» ընկերակցութիւն մը
«կազմեցինք . այս ընկերակցութեան
«համար անդամներ գտէք տեղէդ» :

«Յիշեալ Գուլագորդեան , իւր «Յէ-
«լասարանն» մէջ , խօսելով կուրու-
թեան մէջ անցուցած ժամանակներուն
վրայ , և անգութ թուրքաց երեսէն
իւր հայրենակցաց կրած հարստահա-
րութեանց վրայ , որք ի յուսահատու-
թիւն մղած են զհայս , կը յայտարա-
րէ թէ ուխտած է մինչեւ իւր վերջին
շունչը մաքաւիլ իւր ազգին . այս տա-
ռապալից վիհակէ ազատման համար ,
և երկու կտրիճներու հետ յանձնառու
եղած է այս գործին զոհել իւր կեան-
քըն :

«Այս մարդուն դրպանէն ելած օ-
րագրութեան մէջ ալ կը կարդանք
թէ

«Տասն և իններորդ դարուս մէջ
«ապրող մարդկային ընկերութեան հա-
«մար ազատութենէ զաւ չկայ ուրիշ
«մթնոլորտ մը յորում կարենայ չնչել
«Թող ես ալ տանջուիմ իմ ազգայնոցս
«հետ . թերեւս ես ալ կարենամ օգ-
«նել իմ ազգակիցներուս . դո՛ւն ալ
«արտասուք որքէ» :

«Այս յառաջադանութեամբ կ'ըս-

կըսի , և օրագրութեան ձեւով կը
պատմէ թէ մայիս 17 ի գիշերն ո՛ւր
երթալիքը մարդու չիմացելով և նոյն
խակ ամենէն նուիրական պետերէն ան-
դամ գաղտնի պահելով , Գուրդի
ղգեստով Պարսկաստանի սահմանա-
դիւխին մօտ Հէքթուան աւանը գացած
են , և ամսուն 18րդ օրը սահմանա-
գլուխն հասնելով , պահուրտած են
քարերու մէջ , և մինչեւ մայիս 23 ի-
րենց գացած տեղերը նշանակելով , և
նկուղներու մէջ պահուրտելին պատ-
մելով , կը յարէ թէ մայիս 24ին վե-
րոյիշեալ կիրճն հասած են .

«Փորթուգալեանին ո՛վ լինելը ծա-
նօթ է . Պատիկեան ալ այն Վանեցի
խռովարարն է որ լուսանկարչութեան
պատրուակաւ ամեն կողմ շրջեցաւ , և
անցեալ տարի Եւրոպա գնաց : Իսկ
կարապետ Գուլագորդեան խափնեալ
հրոսակն է , որ բնիկ Վանեցի է , և
ուսուական հողի վրայ երեւանայ մօտ
Էջմիածնի վարժարանին մէջ խռովա-
րարութիւն ուսած է , և մի քանի տա-
րի յառաջ Վան վերադառնալով , քանի
մը վարժարանաց մէջ դաստիասոսած է ,
վերջեւ ալ Պարսկաստան երթալով
Հէքթուանի աւանին մէջ վարժապե-
տութիւն ըրած է , և ի վերջոյ յիշեալ
աւաղակաց պետ եղած և սպանուած
է :

«Յիշեալ կարապետ Գուլագորդ-
եանը լաւ ճանչող Փօլիս Աւետիս յատ-
կապէս քննութեան համար զրկուած
լինելով , ուրիշ հեռագրաւ պիտի ներ-
կայացնեմ քննութեան արդիւնքն , որ
յատուկ ուշադրութեամբ մը յառաջ
կը տարուի այս պահուս :

«Այս կողմերս գողութեան , յա-
փշտակութեան և աւաղակութեան հա-
մար հայ հրոսակաց երեւումը ցայս
վայր անսովոր բան մը չէր : Ասոնք ի
Լոնտոն և ուրիշ օտար երկրաց մէջ
հաստատեալ Հայերու հետ ի յարա-
բերութեան գտնուելով , իրենց նպա-
տակն է մերթ ընդ մերթ մեծ ու փո-
քըր դէպքեր յառաջ բերել , և ի վեր-
ջոյ յեղափոխութիւն մը յարուցանել ,
և հետեւապէս քաղաքական աւաղա-
կութեան ճամբուն մէջ գտնուող խը-
ռովայոյդներ են :

«Այս աւաղակներ իրենց չար դի-
տաւորութիւններն իրագործել չկրնա-
լէ դատ , ամենափոքր ձեռնարկու-

թեան մը համար պատահութիւն չգը-
տած՝ սահմանադիւխն վրայ իրենց ե-
րեւումէն հազիւ մի քանի օր ետքն
իրենց կազմակերպութիւնը խորտակե-
ցաւ , և Գուլագորդեան ալ մեռեալ
մեր ձեռքն ինկաւ այս թղթերով :

«Այս մեծ և կարեւորագոյն յաջո-
ղութիւնը կը պարտինք մեր Օգոստա-
փառ Վեհապետին շնորհաց , որոյ գա-
նոյից մատուցանելով այս իրողութեանց
պատմութիւնն , եւ , խոնարհ ծառայ :

ԽԱԼԻԼ

8 Յունիս '889

Կասակալ Վանայ

ՀԷՔ ՈՒՍԱՆՈՂԸ

(Իրական նորովայ)

(Նախորդ լինէն)

Բայց յանկարծ յուսոյ նշոյլ մը
նշմարեց իր միտաքող ապագային մէջ
և ուրախութեան ժպիտ մը իր շր-
թանց փարեցաւ : Ուզեց ամեն դժ-
ուարութեանց դիմակալելով՝ մոնել
արքունի բժշկական ձրի վարժարանն
ու վեց եօթր տարի հոն աշխատելով
աւարտել բժշկական ուսումը , որպէս
զի ապագային կարենայ իր ապրուստը
շահելու . այս յուսով և նախ Աստու-
ծոյ , ապա իւր հօր ապաւինած մտաւ ի
վարժարան , անսահման խնդութեամբ
ի և ոգի ի բռին աշխատելով երեք
ամբողջ տարիներ բժշկական բարձրա-
գոյն ուսման հետեւեցաւ . իր մասնա-
ճիւղին մէջ այնքան յաջողակ էր որ
մինչեւ իսկ նախանձելի գիրք մը դը-
րաւած էր այնքան ուսանողներու մէջ :
Ուզեց բնու կարեւորութիւն չի տալ
իր մօր լկտի ծայրայեղութեանց , որ
աւելի մոլեգին ձեւեր առած էր յոր-
մէ հետէ Հայկ վերստին վարժարան էր
մտած :

Բայց ճակատագիրը զինք աւելի
անյատակ վիճ մը գլորեց : Հայրն Ասա-
տուր , երկրորդ անգամ բռնուեցաւ
այնպիսի մաշիչ ախտով մը , որ ըստ
անսուտ վիայութեան բժշկաց իր կը-
նոջ գաղղիական ախտին մէկ նոր փո-
խանցումն էր . Այս հիւանդութիւն
այնքան մաշեց , այնքան նիհարեց
խեղճ մարդուն մարմինն , որ այլ եւս
ոսկերաց կոյտ մըն էր դարձած երբոր
յատուկ հրամանաւ Ազգային Հիւան-

դանոց ղրկեցին զայն և անտի ի հայ-
րենիս :

Ուրեմն Հայկ այս վերջին տարւոյն
մէջ ոչ միայն զուրկ կը մնար իր հօր
անոյշ ժպիտներէն, զորս կը զլանար իր
ցոփուհի մայրը, ոչ միայն չէր վայե-
լէր իր հօր սէրն ու գգուանքն, այլ
նաեւ զրկուած էր գրամական այն քիչ
մը նպաստէն, զոր հայրը կընէր իր
դպրոցական պէտքերը հոգայու հա-
մար : Այն, շատ սոսկալի էր այս երկ-
րորդ հարուածն, որ հիմն ի վեր կը
սապալէր ամեն բան. զգայ թէ ալ
գլորած էր կորսաւորն վիհը, զի վեր-
ջին յոյսն ալ ցնդած էր օդային մշու-
շի հանգոյն : Թէեւ իր պաշտպանը յա-
տուկ սենեակ մը և ամսական չորս մե-
ծիտ յատկացուցած էր իրեն, որպէս
զի ազատօրէն կարենայ շարունակել
իր ուսումն, բայց այդքան դրամն չէր
բաւեր դպրոցական մատենից, թող
թէ իր տպրուստին : Մէկ քանի օրեր
ցերեկները անօթի կեցաւ, ուղեց մա-
քառիլ ճակատագրին դէմ, ուղեց ա-
ռաւել քան երբէք ուժգնութեամբ
տոկալ կենաց պայքարին մէջ, այլ նա-
նէր . . . ճակատագիրը տապալեց
զայն վերջապէս, և ահա գերեզմանին
եզրը հասցուց :

Գրիգոր ախպար, որ դրան սեւա-
մին վրայ նստած էր դեռ, մի առ մի
իր միտքը բերաւ այս պարագայներն
և նոյնհետայն իր դիմաց գծերը ցա-
ման երեւոյթ մ'առին. իր խոշոր բար-
կացկոտ աչերը՝ սեւեռապինդ յառեց
զոյգ մը շան ձագուկներուն, որք ա-
նոր ձեռները կը լիզէին, որպէս թէ
մեղմել ուզէին իրեն զայրոյթը : Յան
կարծ գլուխը վեր առաւ. իր աչերը
զարհուրելի բոցով մը վառիլ սկսան.
ի տես շան ձագերուն խորհուրդ մը
յղացած էր :

Պառաններու աւանդութենէ գի-
տէր թէ թոքախտաւորի մը թոքին
վրայ որդ մը կայ, որ անդադար կը
կրծէ կը հիւծէ զայն, թէ այդ որդը
սպաննելու միակ միջոցն է շան ձագի
մը մարմինը պարարտ հաւի մը նման
պատրաստելով կերցունել հիւանդին,
թէ ապա նմա իմացնել պէտք է իր
կերածին ինչ լինելն, որպէս զի սա
գարշի և ժայթքէ ամեն ինչ և թէ
այս կերպիւ դուրս կ'ելնէ այն մահա-
բեր որդն, որ փակած է ախտաւորին

թոքին վրայ :

Ահա ճշգիւ այս գաղափարը յը-
ղացուցած էին իրեն, երբոր երկրորդ-
անգամ խեղճ շնիկները լիզելու եկած
էին Գրիգոր ախպար ձեռները : Սա-
կայն դողաց այս գաղափարին առջեւ.
մահացու հարուած մըն էր սա եղկելի
անասնիկներուն գլխուն. ինչպէս կա-
րելի էր առանց խղճի մօրթել այն սի-
րուն լակոտները, զորս իր ձեռներով
մեծցուցած էր այնքան խնամով. ինչ-
պէս կարելի էր այս, զգայուն սրտին
համար. մինչդեռ անոնց հաց տուած
էր ապրեցունելու համար, հիմալ դա-
նակ պիտի տար մեռցունելու համար :
Բայց Հայկի կեանքը փրկելու գաղա-
փարը, զայն մահուան ճիրաններէն
կորզելու յոյսը յաղթած էր ամեն մը-
տածման և զինք սրտապնդած ամեն
ձեռնարկի մէջ :

Ուստի նա որ մըջիւն մը կոխտեղ
մեղք կը համարէր, առանց խղճի մօր-
թեց ձագերուն գիրուկը և մարմինը
լաւ մը խորովելէ յետոյ Հայկի ներ-
կայացուց, պառաւանց աւանդութեան
ճիշդ համաձայն :

Այդ օր քիչ մը հանգստութիւն
կ'զգար Հայկ. իր ցաւերը, մանաւանդ
հազն ու քրտինքը բաւական դադ-
րած լինելով անօթութիւն իմացած էր :

Երբոր Գրիգոր ախպար ներս մը-
տաւ դռնէն ժպտալից և Վեդ հաւ
մը բերի Հայկ, տես ինչ ալ գիրուկ
է՝ ըսելով նմա կարկառեց շան խորո-
վոյթը, Հայկ «Ենորհակալ եմ . . . որ
զիս . . . չես մոռցած» ըսելով առաւ
զայն իսկոյն և պատառաքաղի մէկ
քանի յարձակմամբ լափեց լմնցուց
անյագաբար :

Յաւարտ ճաշոյն, Գրիգոր ախպար
հարցուց թէ կերածն ինչ էր :

—Արդէն իսկ չըսիր, պատաս-
խանեց Հայկ մեղմ և կիսատ ձայնիւ,
հաւ մըն էր և պարարտ ու համեղ
հաւ մը. շնորհակալ եմ :

—Կը սխալիս Հայկ, յարեց պաշ-
տօնեայն հեգնոտ ժպտով մը, շատ կը
սխալիս. շան ձագի մը մարմինն էր
այն, զոր խնամով պատրաստելով քեզ
տուի և դուն ալ կերար առանց կաս-
կածի :

Ձարմացական շարժում մը ըրաւ
Հայկ և սկսաւ ճակատը քերել. կը մը-
տածէր թէ ինչ շահ կրնար ունենալ

Գրիգոր ախպար խորոված շուն մը
կերցունելով իրեն, նա՝ որ այնքան
բարի էր և իրեն բարեկամը. հնար չէր
կրնար ըլլալ այս և գիտնալով որ Գր-
իգոր ախպար կը սիրէր յաճախ կա-
տակաւանել իրեն հետ, այս խօսքերն
ալ կատակ համարեց և ի նշան ար-
համարհանաց աջ ուսը թոթուելով՝

—Որո՞ւ հոգ... եթէ շան ձագ մըն
էր կերածս, բաւական է որ ես ախոր-
ժահամ կերակուր մը կերայ, ըսաւ
ժպտելով :

Գրիգոր ախպար, որ կը սպասէր
թէ ինչ արդիւնք յառաջ պիտի բե-
րէր իր վերջին յայտնութիւնը, սոսկ-
մամբ լսեց Հայկի այս անփոյթ խօս-
քերն և անմիջապէս ըմբռնեց թէ վը-
րիպած էր իր ձեռնարկը նպատա-
կէն. բայց վերջին ճիշդ մըն ալ ըրաւ,
լանաց գարշեցնել զայն, երգումներ
իսկ ընելով, բայց ի զուր . . . Հայկ
ընաւ կարեւորութիւն չի առաւ նմա.
ընաւ իսկ չի վրդովեցաւ, այլ ընդհա-
կառակն հեգնոտ ձեռով մը գլուխը
բարձին վրայ տեղաւորեց :

Գրիգոր ախպար՝ ալ իսպառ վը-
հատած անոր կենաց փրկութեան վը-
րայ, դուրս ելաւ սենեակէն, թողլով
զՀայկ իր անկողնոյն մէջ տարած-
ուած . . . :

ԺԱ

Ձորեքշաբթի էր, այսինքն նա-
խորդ օրն այն առուր, յորում բոխ-
կին պատուէրին համաձայն Ազգ. հի-
ւանդանոց պիտի փոխադրէին զՀայկ :

Երկինք մերկացած էին այն ամպ-
եայ լոյրաթուխ պատանէն, ընդ ո-
րով սքողուած կը մնար քանի մը օ-
րերէ ի վեր Մայիսի կաղզուրիչ արե-
գակը. բնութիւն կենցաղ ու ծիծաղ
հագած էր նորէն :

Այդ առաւօտ շատ կանուխ ար-
թընցաւ Հայկ, այնպէս որ աքաղաղ-
ներն իսկ չէին սկսած արշալուսոյն
ծագումն աւետելու : Բայց ինչու գու-
նատած էր այդպէս, ինչու ահաբե-
կած էր. իր դիմաց վրայ սոսկման և
երկիւղի նշաններ կային, ճակտին վը-
րայ ալ քրտանց խոշոր պղպջակներ.
Իր զոյգ մը աչերը գետին սեւեռած
էր և կը խոկար. չէր ուզեր երկինք
նայիլ իսպառ. զի երկինք սոսկում
կ'ազդէին իր ջլղերուն. միշտ կը խոր-
հէր և երկիւղալի շարժումներ կընէր

յաճախ, սարսուռ մը ոսկոռները կը ցնցէր, անհամբեր էր, կարծես ներսի դին բան մը կար, որ վայրկեանէ վայրկեան կը լափէր զինքն 'ի ներքուստ. կուգէր որ բռնէ մը առաջ լուսնար և տեսնէր զՅովսէփ, իր սըրտակիցը, իր բարեկամը . . . :

(Նորոշակելի)

ԳԵՈՐԳ Կ. ՍԻՄԻՅԵՆԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ

Թքարաններու նոր դրութիւն մը. — Թորախան և փոխանցումն իորա. — Բրոֆէսէօր Կրանցէնի կարծիքներն. — Ասիոյ ֆէնիք գործածեցէք :

Այս անգամ մեր գիտականը կը նուիրենք նոր նիւթի մը, բաւական տարօրինակ, բայց իրական և իւր գործածութեան մէջ կարի օգտակար : Ամեն օր կը թքենք, առանց ուշադրութիւն ընելու, ամեն տեսակ ամաններու մէջ, թաշկինակի մէջ և այդ անգղուշութիւնը կրնայ աղետալի հետեանքներ ունենալ : Եւ այդ թուրք մայր է թերեւս տարափոխիկ հիւանդութեանց և սպաննիչ մեր մարմնոյն : Կեանքի մէջ ինչ տարօրինակ պատկերներ կան. մեր մարմնոյն արտադրած մի հիւթն նոյն իսկ մեզ գէմ կը դառնայ և մեր հիւծման և տանջանաց գլխաւոր պատճառն կը լինի : Եւ թուրք առաջին միջոցն է թորախանի փոխանցման : Շոգենաւի, հանրակառքի մէջ ենք. մեր քով նստող օտարական մը կը թքնէ յանկարծ գետինը (անկարելի չէ, այդ պարագային մէջ) և մեք անտարբերութեամբ կը շարունակենք դիտել մեր շրջակայ իրերն : Շոգենաւէն կեննենք, այս ալ անկարելի չէ. կերթանք տուն, գիտցէք որ այլ եւս մոռցած ենք թուրք անոր վրայ մասածէն այլ եւս յիմարութիւն է : Կանցնին օրեր, ամիսներ և մեր մարմինը կ'սկսի զգալի տարբերութիւն մը կրել, նիհարացում, թեթեւ հազ, և տկարացում : Ահ, թորախան կ'սկսի յայտնել իւր առաջին նշոյլներն : Ինչ պատճառաւ արդեօք : Ո՞ր գիտէ. զոհ կերթայ խեղճ հիւանդն զանազան նախապաշարմանց, գուցէ իւր վատառողջութիւնն, մոլի

ընթացքն, երիտասարդական զեղծմունքն պատճառ եղած են այդ անողորմ հիւանդութեան : Խեղճ երիտասարդ, և մեք որ ամեն ինչ կը կարգանք, ուսումնասիրած ենք երկիրներն, աղգերն, թափանցած ենք բարիքի ձեռնին երկրին ստորին խաւերուն մէջ և բարձրացած յերկինս գիտակնի ձեռնին, մենք չենք գիտեր թէ՛ շոգենաւին մէջ թքնող անձն է մեր մահաբեր հիւանդութեան սկիզբն, եւ փառք Բրոֆէսէօր Կրանցէնի որ վերլուծելով թուրք, հոն գտած է զանազան հիւանդութեանց միջոցներն և եթէ ուղենք գիտնալ ու է անհատի մը վիճակն, պէտք է վերլուծել նորա թուրք և այդ «նաւէն» պիտի ցուցնէ մեզ նորա առողջական վիճակն :

Բրոֆէսէօր Կրանցէն գտած է տեսակ մը աման զոր ամեն ոք ծխախոտի տուփերու նման կրնայ գործածել և ի հարկին հոն թքնել : Այդ գործին որ կը կոչուի թքարան մեծ ծառայութիւն պիտի մատուցանէ և ամենքս ալ կրնանք զայն օգտակար պէս գործածել և մաքրել «նաւէն» քննելով : Երբ լրագիրք այսքան կը խօսին այդ գործիքին վրայ, չարժէ՞ր որ գրպանի թքարանն (պէտք չէ հասկնալ գրպանի բառը) այցելէ մեր քաղաքն և տեսնենք զայն : Լուսարարներուն համար ուրախալի է այս. թաշկինակները կարելի եղածին չափ մաքուր պիտի լինին և մեք միջոցաւ երկիրը չպիտի զգանք :

Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ԱՐՈՒԽՍՏԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԱՊԻՄՈՒԹԻՒՆԸ

Գտնի որ մենք ինքզինքնիս գիտենք նէ՛ մեր արհեստաւորներու բերնէն, այս արհեստը վերցաւ, աս պարիթ եղաւ, աս պաթմիշ եղաւէն զատ ուրիշ խօսք լսած չունինք. անանկ որ եթէ մէկը ասոնց խօսքին հաւատալու ըլլայ Պոլսոյ մէջ, բնաւ մէկ հատ արհեստ մ'անգամ մնացած չըլլալով, ամէն մարդ ձեռքերը գործէ քաշած քննել կը խաղան կոր պիտի կարծէ :

Իրաւ, մենք չենք ըսել թէ նոյն նախապետին ատենէն ի վեր մինչեւ հիմայ որչափ արհեստ կայ նէ՛ ամենքն ալ կը կենան կոր : մինակ նոյն նախապետին ժամանակէն զինի կոխե-

լու արհեստ մը կայ որ, մինակ ադմինիստ հիմա իւր բոլոր պարզութեամբը անփոփոխ մնացեր է :

Բայց բնական բան է թէ մարդուս պիտոյքը ու ճաշակը որչափ փոխուի, այնչափ ալ այդ պիտոյից ու ճաշակին վերաբերեալ արհեստներն ալ հետզհետէ փոխուելու վրայ են : Իսկ արհեստ մը վերնալ, և անոր տեղը ուրիշ արհեստ չանցնի՞ այդ անկարելի բան է, մանաւանդ թէ փորձով ալ յայտնի է որ մէկին տեղ երկուք չենք ըլլալու վրայ է :

Ասկէ յիսուն տարի առաջ իջնիս պիտեորակին մէջ երեսունը եօթնուկէս արհեստի անունէն աւելի բան չը կար, փառք Աստուծոյ այսօր Շէհերէմանէթին տուժարին մէջ 250էն աւելի արհեստի անուն կայ. ասոնք չը տեսնել ու լալկան կանանց պէս «մեր արհեստը պաթմիշ եղաւ, ալ չը բանիր կոր» ըսելով նստիլ ողբալը, ծուլութենէն և նախապաշարումէն զատ ուրիշ բան չէ :

Իրաւ, մարդուս իր ձեռքէն և սորվածէն զատուիլը գիւրաւ բան չէ, բայց ինչ օգուտ եւ չեմ գտնուիր ըսելը օգուտ չունի, մենք ալ առաջ ասանկ չէինք, բայց, ուղենք չուղենք ժամանակին «նաւէն» պիտի ըլլանք. ստիկայ տիեզերական օրէնք է. ո՛չ լաց մտիկ կընէ ո՛չ ողբ, ո՛չ «նաւ», ո՛չ զոռ և ո՛չ խօսք. այս փոփոխութիւնը միշտ և ամեն ատեն պիտի ըլլայ, մենք ալ ունենք չուղենք ետեւէն երթալով պիտի յարմարինք ասոր :

Մենք հասարակութեան օգտակար ծառայութիւն մը ընելու նպատակաւ և ալ մեզի գործելու արհեստ չը մընաց, ըսողներուն սխալմունքը ցոյց տալու համար, սա հետեւեալ արուեստից ցուցակը կը հրատարակենք, որ պէն զի փորձով ալ հաստատած ըլլանք թէ մէկը վերցաւ նէ՛ տեղը երկուք անցաւ :

Գալթաքճութիւնը վերցաւնէ՛ տեղը կարճ «նաւէն» քննելով ֆէստութիւնը անցաւ :

Գալուքճութիւնը վերցաւնէ՛ տեղը շաբաճութիւնը անցաւ :

Չէտիկ փապուճին տեղ՝ ըլիսկիւլիլիւ պօթը անցաւ :

Սեւալիին տեղ՝ ճերմակային անցաւ :

Սիւղէնիին տեղ կարի մաքինան
անցաւ :

Սանտալճուծեան տեղ՝ ֆիլիքա-
ճուծիւն :

Մալուճաճուծեան տեղ՝ խաբտա-
նուծիւն :

Առապաճուծեան տեղ՝ թրամվայ-
ճուծիւն :

Օգեայճուծեան տեղ՝ թօփճու-
ծիւն :

Չուպուքճուծիւնը վերցաւ , տեղը
պատտօնճուծիւնը անցաւ :

Չպուրի զըվանայ շինելը պարիթ
եղաւ , տեղը խելքի զըվանայ շինելը
անցաւ :

Ալաթուրքա թէրզուծեան տեղ
շինիմաշունի թէրզուծիւնն անցաւ :

Իւթիւճուծեան տեղ՝ թաս խա-
լըպճուծիւն :

Աղջիկտես երթալու տեղ՝ թրախօ-
մաճուծիւն :

Միւճէսսէմճիւծեան տեղ՝ պաս
մաճուծիւն :

Քէսէճիւծեան տեղ՝ թապախ-
ճիւծիւն :

Քըլըճաճուծեան տեղ՝ ըրվօլըրճի-
ուծիւն :

Մուսաճաթ , թէմրէյի , գուլունճ
են , աղօթելու տեղ՝ մայնէթիզմ :

Արշըն և էնտաղէին տեղ՝ մէթրօ
և եարտա :

Յւլ-էլրամի տեղ՝ ինկիլիզ հալըսը ,
կար կարելու տեղ՝ երգ ու բիա-
նօ :

Հինա խաղցնելու տեղ՝ քատրիլ
լանսիէ :

Շարականճիւծեան տեղ՝ դերա-
սանուծիւն :

Փօթօղի տեղ՝ շինեօճուծիւն :

Կոշնակճիւծեան տեղ՝ քամբանա-
ճիւծիւն :

Ժամկոչուծեան տեղ՝ պէքճիւ-
ծիւն :

Միւտաճանէճիւծեան տեղ՝ վար-
ժապետուծիւն :

Չանաք եալայճիւծեան տեղ՝ թէլ-
լալուծիւն :

Պատկերհանուծեան տեղ ֆօթօկ-
րաֆիկուծիւն :

Եալալը ֆէրաճէճիւծեան տեղ
եալալը տէքօլթէճիւծիւն :

Սըվաճուծեան տեղ՝ բուտրաճիւ-
ծիւն :

Երեսի ջուրի տեղ՝ կարմիր պօյա-

ճուծիւն :

Ամօթխաճուծեան տեղ՝ լըկըրտա-
ճուծիւն :

Դործ շունեցող և արհեստին պա-
թալ եղող մարդիկ , ասոնց ո՛րն որ
կուղեն , և իրենց պարիթ արհեստին
էն մօտը ո՛րն որ կը գտնուի և իրենց
յարմարի նէ , թող զատեն զատեն ու
հաշնածնին առնեն . վասն զի անգոր-
ծուծիւնը ու ծուլուծիւնը մահացու
մեղք է , « պօշ տուրմատան իսէ՛ պօշ
չալըշմօսը էյի տիր » ըսած է հռչա-
կաւոր առակախօսը . հարկաւ մարդը
բան մը գիտէ :

ԻՔԻ ՄԱՏՄԱԶԵԼԼԵՐ

Եաղըգլոր օլտուն սանա պապանըն
վէ ամեանըն տալտափլարընա կիրիպ՝
շու սէնինքի իլէ էվէնէմէյօրսըն :

— Շաշըն սէնտէ , օնլար չօգ ճահտ
իտէյօրսըն ամմա , պէն իստէմէյօրսըն :

— Էյ շիմտի սընըրլարըմա տօգա-
նըր . չըլտըրտըն մը սէն , թրախօմա
խաթէմէյօր ըմըշ . զէնահաթը կիւզէլ .
քէնտի կիւզէլլէրտէն կիւզէլ , պա
խուսուս կէօղիւ աչըգ տէյիլ իմիշ .
վո՛ւյ տօղրուսու պէն սէնին եէրինտէ
օլալըտմ սէնինքի կիպի պիր քէլէրի-
րի էլտէն գալըրմազ ըտըմ :

— Պէօլլէ քէլէրիւ տիր տէյէնլէրի
չօգ կէօրիյօրըզ . պիղ օնու էլտէն
գալըրմալարմ տէրքէն՝ օ կէլիպ սօղ-
րա պիղի էլինտէն տըշարը չըգարմազ
օլուր :

— Տահա էյի եա , պիղտէ օնլարը
եւրէյիմիզէ եափըշտըրըզ ,

— Հըմ . եւրէյիմիզէ եափըշտըրը-
րըզ ամմա , սօղրա տա օնլար սիւլիւք
կիպի գանըմըզը էմէրլէր :

— Պարիթ օլտուն , հէմէն շու սէօգ-
լէրին , նէ՛ տէ ֆէնա շէյլէր ֆիքրին-
տէն կէշիւրիսին :

— Նէ՛ պիլէյիմ քի գարշմտաքի
տէ ֆէնա շէյլէր կէշիւրմէզ ֆիքրին-
տէն :

— Ինան օլտուն , էկէր պէն սէնին
եէրինտէ օլալըտմ , պէօլլէ պիր գըս-
մէթի գալըրմազըտմ իւսթիւնէ օթու-
րուր ըտըմ :

— Պէնտէ սէնին կիպի իտէր իտիմ
ամմա , տիւշիւնիւյօրմ քի գըսմէթին

իւստիւնէ օթուրալըմ տէր իքէն եա
սօղրա գըսմէթ գալըզ պա պաշըմըն
իւստիւնէ օթուրուրսա հալիմ նէ՛ օ-
լուր :

— Էյ շիմտի էվէնմէք իսթէմէ՛զ-
սին :

— Ալա՛ , ֆիքրիմտէն պիլէ կէշիւ-
մէմ :

— Հէլպէթտէ , պէնիմ տէ իւշ ա-
մուռլէրիմ օլտա , պէնտէ էվէնմէք
իստէմէմ :

— Իստէր իսէն արալըպ պուլապի-
լիրսին :

— Հագգընըզ վար . ֆագաթ պէնտէ
սէնին կիպի եւրէք գալըրալըճը վէ
ալօգաթվարի արմալար եօգ քի՛ իւշ
եէրինէ պէշ պուլապիլէյիմ :

— Սէնտէ պէնիմ կիթտիղիմ մէքթէպ
լէրէ կիթմիշ օլալըտըն՝ ֆիկուրալարը
վէ եւրէք գալըրալըճը սէօղլէր էօյրէն .
տիքտէն սօղրա՛ պէլքի տէ ճիյէրի քէ-
պապ իտէճէք արմալար տախի էօյրէ-
նէպիլիր իտին :

Պօլտոյ թրամվայի կառքերէն միօյն
մէջ .

— Տուտու հայրիկոնայէ առապա-
յին առջեւէն կը վազէ կոր .

— Հայրը ետին դառնալով . զար-
մանքով մը .

— Քա ո՛ւր կերթաք կոր , հո՛ս ինչ
պան ունիք :

— Պէյօղլու աղջկանը կլխուն շաբ-
բա առնել կերթանք կոր .

— Շունլարա պաք հէլէ , ես ամիսը
երեք հարիւր ղըուշի համար առտուր-
նէ մինչեւ իրիկուն թընախնեբէս ա-
րուն կը վազէ կոր կէշինմէյի համար ,
գուք եւեր շաբա առնելու կերթաք
կոր հայ շաբախնեբնուդ :

— Էյ սուս սուս , ախճկանը սիրտը
թունդ մի հաներ , ճահիլը տոխըտար
վախիթէ կլօխը շաբա մը տրած չու-
նի . մէկ շաբախն ալ աչքիդ մեծ բան
մը երեւաց :

* * *

Էֆէնտի շու անգորրագիրին պէ-

տէլինի հիմմէթ էտէ՝ ըմբիսինիգ, ալթը
այտա կէշտի .

—Հա, պուրաա քա՛շ զուրուշ եա.
զըլը տըր :

—Էֆէնտիմ սէնէլիք 100 զրուշ
եազըլը տըր :

—Էյ պու եիւզ զրուշ եազըլմըշը-
սա շիմտի 100 զրուշ էթմէզ եա, պէօ-
յիւնքի բիւսաձաք նէ տիր :

—Էֆէնտիմ հաղնը պաքընօրսու-
նոզ պու կազէթա անդօրրագիրի
տիր :

—Նէ օլուրսա օլսուն շիմտի հէր
պիր շէյին ֆիւսաթը տիւշտիւ տէ սի-
ղին անդօրրագիրինիգ տաճա տիւշմէ-
տի մի :

ԾԱՂԿԱՔԱՂ

Երկու բարեմիտ գիւղացիներ Բա-
րիկ կերթան արուեստահանդէսն այ-
ցելելու համար . Կը մտնեն ճաշարան
և ճաշենէն վերջ, սպասուորն կը բե-
րէ իւրաքանչիւրին ակռայ խառնելու
գործիներ զոր առաջինը կը փորձէ
դանակովն կտրել :

Միւս ընկերն իւր դրացւոյն կող-
մը դառնալով՝ վստահ գիմօք մը .

—Բայց, բարեկամս . այդ չուտ-
ուիր, այլ կը ծծուի . . .

Հարուստ հօրեղբայր մը ծանր
կերպիւ կը հիւանդանայ :

—Կուզեմ զինքը տեսնել, կու-
զեմ տեսնել, կըսէ եղբօրորդին .

—Անկարելի է, կը պատասխանէ
սենեկապանն, ամենամիտքը յուզում
մը կրնայ անոր մահուան պատճառ
ըլլալ :

—Ուրեմն աւելի լաւ, կը գոչէ
եղբօրորդին . . .

Դատարանին մէջ :

Նախագահն .— Ինչպէս կը կոչուիք
թնչ է ձեր մականունն :

Դատաւարութեան .— Կարծեմ թէ՛
նոր պաշտօնեայ մ'էք դուք . ձեր նա-
խն զներն զիս լաւ կը ճանաչեն :

Երկաթուղւոյ մէջ :

Ուղեւոր մը, բազմաթիւ կատակ-
ներէ վերջ, իւր քով նստող քահանայի
մը կը հարցնէ .

—Հայր, կրնաք ըսել թէ՛ ինչ
տարբերութիւն կայ դաստիարակու-
թեան և կրթութեան մէջ :

—Պարոն, կ'ըսէ պաշարիւնու-
թեամբ կրօնաւորն, եթէ դաստիարա-
կութիւն առած ըլլայիք, այդ հար-
ցումը չպիտի ընէիք . և եթէ ես պա-
ասխանէի, ձեզ կրթութիւն տուած
պիտի ըլլայի :

Փողոցին մէջ .

—Սիրելիս, հաճեցէք ինձ հինգ
ոսկի փոխ տալ, ստակս տունը մոռ-
ցայ, վրաս դրամ մ'իսկ չկայ :

Այս վայրկեանս անկարելի է այդ-
աւասիկ դահեկան մը, հանրակառքով
տուն գնացէք ստակնիդ առնելու հա-
մար :

Գեղացի մը, երկայն հիւանդու-
թենէ մը հազիւ բժշկուած, կիմանայ
իւր բժիշկին մահը որ իրեն ստակ կը
պարտէր և պարտք միայն թողած էր .

—Որքան բարեբաղդ եմ, ըսաւ
իւր կնոջ, որ հիւանդացայ . ապա թէ
ոչ ստակներս պիտի կորսուէին :

Քամ գաղղիացի նշանաւոր եր-
գիծաբանին տունը օր մը բարեկամ մը
կուգայ և կը կոտրէ այն աթոռն ո-
րոյ վրայ նստած էր : Մեկնելէն վերջ,
սիրուն թիկնաթոռ մը կը զրկէ նմա :
Յաջորդ օրը, քամէ հետեւեալ նամակը
կաւարկէ :

«Շնորհակալ եմ, սիրելի բարե-
կամս, սիրուն նուէրէդ : Ապահով ե-
ղիր որ ամէն անգամ մեզ եկած ժա-
մանակ քեզ հին աթոռ մը պիտի
տամ այսուհետեւ : Յարգանք »

ՔԱՄ

Յ Դ.— Անցեալ օր, ձեռքդ սեղ-
մած ժամանակս, ձեռնոցներէս մին
պատռեցաւ : Կը յուսամ թէ կը հա-
ճիս ինձ նոր զոյգ մը զրկելու :

(Թարգմ.)

Գ. ՄՕՁԵԱՆ

Ա. Զ. Դ

Հաւատք, Յոյս, Սէր անուն բա-
րոյալից թատերգութիւնը կազմեալ
կը վաճառի ամեն Հայ գրավաճառաց
քով, գինն է 3 դահեկան :

ՆԵՎԻՅԷ

ՅՐԱՆՈՍՏԱ ՇԱՆԹԱԻՅԵՏԷՔԻ
ՃԻՇԱԵԼԻ

Հաւաթ իւզերինտէ սիւրուլիս իտէն գում-
բանալարտան 200,000 Ֆրանգ տուանտը-
մագ իւզրէ գաթիլին քէնտիսիլի մողթու-
զանն իթտիրմէկէ թէսաալիք իթմէսի :

Կէշէն քէնշէնպիհ կիւնիւ Պրան-
սատա Ուազ էեալէթինին մահքէմէյի
ճինանէթինտէ իքօլիթ Հօնօս նամ
շախսըն պիր ճինանէթինտէն տօլայը
մուհաքէմէսինէ պաշլանմըշ տըր :

Հօնօս՝ ֆէվզէլատէ գուրնազ օլ-
տուղունտան, ճինանէթինի իգրար ի-
տէնէ դատար քէք չօգ թահգըգաթա
մէհպուրիեթ վէրտիկի ճիհէթլէ, ճի-
նանէթին իճրասընտան պէրու ալթը
այ կէշմիշ տիր : Շէօյլէ քի, 1888
նոյեմբերին Յիւնտէ սապահլաբէն էր-
քէն Պրանսատա Շըմալ չըմէնալքէր
գումբանեաքընն ամէլէսի՝ Շանթիյեի
ճիվարէնտա պիր քէօբրիւնիւն եանըն-
տա կէնճ պիր առէմին ճէսէտինի պուլ-
մուշար տիր, իպթիտա պու առէմին

սուի գաստ իթտիկի զանն օլունմուշ
տուր, զիրա չըմէնալքէր տէմիրլէրի-
նին իւզէրինտէ քէնտի իթթիեալըշլա
եաթմըշ տա իքի պաճաղը պիր գա-
թարըն ալթընտա էղիլմիշ կիպի զանն
օլունտուր իմիշ : Պագաթ տիդգաթ
իտիլտիքճէ, հէրնէ գատար պիշարէ-
նին ճէսէտի՝ վակօնլարըն թէքերլէք-
լէրի ալթընտա էղիլմիշ իսէ տէ, պիր
չօգ եէրլէրինտէ ճէրհ էսէրլէրի վար
իմիշ : Նէլ խուսուս եիւզիւնտէն վէ
ումուզլարընտան, վէ ալէլ խուսուս
պօյնունուն իւթ թարաֆընտան ճէ-
րիհատար օլունշ իմիշ : Ատէթա քէ-
մալը վահշէթլէ մագթուլ բարէ բարէ
վէ եիւզիլ թանըլմագ տերէճէտէ
պէրպատ իտիլմիշ տիր :

Օլ կիճէ սէլ կիպի եաղմուր եաղ-
աղը հալաէ, քէօբրիւնիւն ճիվարըն-
տա գան կէօլ օլմուշ տուր : Դանըն
էթրաֆընտա թօրրագ քէք չօգ չիյ-
նէնմէմիշ օլտուղունտան, տեադ եէր-
լէրի պէլլի իմիշ : Պիր ազ էօթէտէ
եուլմագ պիր շարգա տալի պուլու-
նուպ մուալեհէն օլունտուգտա, Մօնս
չէհրինտէ վագը պիր Փապրիգանըն
մամուլաթընտան օլտուղու, իւզէրին-

տէքի մարդատան անլաշըմը տըր : Պիր պասթօն , պիր մէնտիլ , վէ պիր բարչա սարտէլա պալըղը տախի պու- լունմուշ տուր :

Պինապէրին Շանթիլիի քէօրիւսիւ ճիվարընտա վէ շըմէնտըֆէր խաթթը եաղընքնտա պիր ճինաեթ վուգու պուլուպ , գաթիլ՝ էօլտիւրտիւկիւ ա- տէմին ճէսէտիին գաղաէն եախօտ սուի գաստ իլէ էօլտիւրտիւկիւնի դանն իթտիրմէք ֆիքրիլէ խաթթըն իւզէ- րինէ եաթըրմը , վէ հէրիֆին՝ լօգօմօ- թիֆին թէքէրլէքէրի ալթընտա պէլ- լիսիզ օլաճաղընը քէշֆ իթմիշ տիր :

Մագթուլուն կէօմլէքիւրինտէ ֆը- րանսըղճա իքի աշ հարֆըյլա մարգա- սը պուլունուպ . ճաքէթինին իշինտէ- քի ճէպինտէն պազը քեաղըտար , ֆաթուրալար . վէ գօնթ Բօլիս՝ իսմիյ- լէ վէ գուրշուն գալէմլէ եաղըլմը քեաղըտար չըգմըշ տըր : Թահգըգա- թը էվլէլիեթէն անլաշըտըղընա կէօ- րէ , գօնթ Բօլիսին՝ էմլաքընա նէղա- րէթ իտէր իբօլի Հօեօս իսմինտէ պիր ատէմի պուլունուպ , պիր զէմանտէն պէրու խըտմէթինտէն չըգարըլարագ , Պէլճիլ տեա կիթմիշ օլտուղունտան , կէօմլէկինտէքի մարգասընա վէ չար- գասընըն Պէլճիգա մամուլաթը օլմա- սընա նէգտրէն , մագթուլուն՝ մէրգուժ իբօլիբ Հօեօմ օլաուղու դանն օլուն- մուշ տուր :

Էլպիսէսի մուլայեհէն օլունտուգտա պազը մուլպիլիլէ՝ մէրգուժ Հօեօսուն էլպիսէսի օլտուղունու թանըմըլար տըր :

Հօեօս՝ խըտմէթինտէն չըգարըլարագ սօնրա , աղըրապասընտան պիր զաթ թարաֆընտան քէնտիսինէ . իսապէթ իտէն միրասը ալմագ իւզրէ , Մօնս շէհրինէ կիտէճէկինի , վէ զայպուպէ- թի ուղուն սիւրմէյիպ , եազընտա Ֆը- րանսաեա ալտէթլէ , Ուազ էեալէ- թինտէ , հալինէ կէօրէ պիր ագար ոահիլի կիպի իգամէթ իտէճէկինի սէօյլէմիշ , վէ պինապէրին ալտէթին- տէ , կիճէ վագթը շըմէնտըֆէր գա- թարընտան Շանթիլի սթասիօնունա էնտիքտէ գաթլ օլունուպ բարալարը ալընտըղը էվլէլ էմիրտէ թախմին օ- լունմուշ տուր : Բէնտիսինին մահպու- պէսի օլան մատմաղէլ Վիկ , կէշէն նո- յեմբերին Օսի թարիլիլէ միւտտաիի ումուժիե պիր մէքթուպ կէօնտէրիպ ,

պիր խալի ագշէ իլէ Բամպուլեհէ կիթմիշ օլան աշըղը մէրգուժ Հօեօ- սուննէրէտէ գարտըղընա տալիթ թահ- գըգաթ իճրասընը իսթիլհամ իթմիշ տիր :

Թանդիմ օլունան ժուրնալտա , մագթուլուն Հօեօս օլտուղու պէեան օլունուպ , պէօյլէ վագըրալարտա սէպգ իթտիկի միսիլու , մագթուլուն տօսթ- լարըյլա քէնտիին թանըեանլար ահ- վալինի մէտհ իտիպ , մաղաուր օլմա- սընա էսէֆ էթտիքէրի հալտէ , պիր տէ պազը էմարէլէրտէն Հօեօսուն պէր հաեաթ օլուպ , նոյեմբերին Յիւնճիւ կիճէօինտէ վուգու պուլան ճինաեթ- տէ մաղաուր տէյիլ , պէլքի գաթլլ օլտուղու քէշֆ օլունմուշ տուր :

Էվլէլա .—Հօեօսուն կէշէն եաղ մէվսիմինտէ Ֆէլիքս նամ սիկուրթա գուճանեալընա միւրաճաթլէ , վէ- ֆաթը թաղտիրինտէ , մահպուպէսիյ- լէ իքի էվլատը թապիլինէ 100 պին ֆրանգ վէրիլմէսի իշին էօմրիւնիւ սի- կուրթաեա գօյմուշ օլտուղու , վէ Ա- տին վէ Բաթրիմուլան նամ սիկուրթա գուճանեալարընա տախի , քէնտիսի- նէ պիր գաղա վուգուլինտէ , մահպու- պէսիլլէ չօճուգլարընա 80 պին վէ 20 պին ֆրանգ վէրիլմէսի իշին մուգալէլէ իթտիկի խապէր ալընմըշ տըր :

Սանիէն .—Բուայնը գասապասընտա Հօեօսուն տօսթլարընտան պիրինիզ եանընտա պուլունան ֆօթօկրաֆ րէս միւսթէնթիգէ կէօսթէրիլտիքտէ , րէ- իմի մէղքիւրուն մագթուլէ ասլա պէնգէմէտիկի թէպէյեիւն իթմիշ տիր :

Սալիսէն .—Գօնթ Բօլիսին ուշագ- լարը ճէլպ օլունարագ մագթուլուն Հօեօսուն թապիսիեսիլլէ չիֆթիքտէ իսթիլտամ օլունան Լուի Պարօն իս- մինտէ պիր ատէմ օլաուղունու սէօյ- լէմիշէր տիր :

Պու ատէմ , սեպտեմբերտէ , քէն- տիսինին համիսի օլան Հօեօս իլէ պէ- րապէր խըտմէթինտէն չըգարըլմը , վէ Հօեօս մէրգուժա պաշգա պիր խըտ- մէթ պուլաճաղընը վատ իլէ Բամպուլ- ետէ քէնտի մէսարիֆիլլէ պիր օթէլ- տէ միսաֆիլ իթմիշ վէ նոյեմբերին ի- քիսինտէ Պարօն օթէլտէն կիթմիշ . իշ- թէ պուլունան ճէսէտ՝ մէրգուժ Պա- րօնուն ճէսէտի օլտուղու հալտէ էլ- պիսէսիլլէ ճէպինտէքի քեաղըտար Հօեօսա այիտ իտուկի անլաշըմըշ տըր : Հօեօս տախի խըտմէթինտէն չըգալը Բուանեիտէ մահպուպէսի վէ չօճուգ- լարըյլա պէրապէր միւսթէճիլլէ իգա- մէթ իթտիկի հալտէ , հօկտեմբեր նի-

հաեթթինտէ ֆաթիլեալընը վալանսէն շէհրինէ կէօնտէրմիշ , վէ քէնտիսի Բա- րիսէ կիտիպ , իքի կիւն Գալվատօս օ- թէլինտէ գալմըշ իքէն , նոյեմբերին Չիլնտէն պէրու գայպ օլմուշ տուր :

Սալապի էւր :

ՅՕԹՕԿՐԱՅ

ԳԱՐԱԳԱՅԵԱՆ ՊԻԼԱՏԵՐԼԵՐ

ԴՈՒԼԷ ԴԱՔՈՒ ՆՕ. 677

Միւշթէրիլէրիլի միմուն գըլմագ , էսկիտէն պէրու մէսլէքիլիզ օլտուղու աւ- մէնին մալիւմիւ տիր : Պու աթֆա Էվրօրա- նըն էն մէշուր ֆապրիգալարընտան ճէլպ իտէրէք , ալթըլլէմիլլի տիւթմըշ օլտու- ղուճուղտան , միւրաճաթ իտէճէք միւշ- թէրիլէր հէր հալտէ մէմուն գալաճաղար տըր : Գաթալը հալաւա պիլէ րէլմ չէքի- լիլ : Չօճուգլար վէ չօգ տուրմաղա թէհամ- միւլիլ օլտուղուլար իշին , էն սան իւսիլտէ (էնսթաթթինէ) եանի միւշթէրիլլի եօրմագ- սըղըն րէսիմլէր չէքիլլիլ : Պուլտան մատա ֆօթօկրաֆ իշին էն մէշուր ֆապրիգա- լարտան հէր ճինս մաքինա վէ լէվալիմթ վէ էճա կէթիլթիթիլլուպ , էվէն ֆիյալթ- լէ սաթըլուր :

Միւրաճաթ իտէնլէրէ մէճճուլէն տէրս վէրիլուպ , մէրազլուր իշին 180 զրուշա գատար մաքինալար ֆիլրուլթ օլունուր :

ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ

ԺՕԶԷՑ ՆԱԼԲԱՍ

Տիշ թապիպլէրինին էն մահիլի օլուպ , քէնտիսինէ միւրաճաթ իտէն- լէրի աղ վագթը զարֆընտա չիֆաթէ- զիլ իթմէքլէ պիհագգըն խօշնուտ իթ- միշ օլան ժօգէֆ նալրաս էֆ . Սիլքէ- ճիտէ Թրամվայ ճատտէսինտէ Տուլու- նու Ումուժիլլէ իտարէսի գարընքնտա 8 նումէրօլը մահալը մախսուստա պու- լունմագտա տըր :

Թապիպլը մուճալիլլէ զայէթ մա- հիրանէ պիր սուրէթտէ իմալ էյլէտի- կի տիլլէրի էհվէն ֆիյալթա ֆիլրուլթ իթտիկի կիպի , միւշթէրիլլէրին քէ- մալը հիւրմէթ վէ նէգաքէթլէ գապուլ վէ տիշ խապթալըգլարընը հիւսնիլ թէ- տալի իտէրէք , ճիւլէնին մէմունի- յէթինի գաղանմագտա տըր :

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՅԵՐԵՅ — Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հանդիսիս տպարանէն ի լոյս ընծայուեցաւ Մեծ. Մ. Մամուրեան էֆէնտիի սոյն նոր և բազմապատկեր ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ, մաքուր տպագրութեամբ և գեղեցիկ կտրմով:

Փոքր մանուկները, որք քերականը աշտրտելէ յետոյ չունէին իրենց կարողութեան յարմար ընթերցանութեան գիրք մը, ահա ապիկ սոյն պատկերազարդ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆն պիտի ունենան այսուհետև, որու մէջ պիտի գտնեն փոքրիկ պատմութիւններ, ոտանաւորներ, հանելուկներ, պիտանի գիտելիքներ, որք գեղեցիկ կերպով դասակարգուած են աստիճանաբար:

Կը յանձնարարենք Մեծ. դատաւորաց, սոյն Ընթերցարանն, որու պակասը բաւական ժամանակէ ի վեր զգալի եղած էր և զոր կը լեցնէ բազմահմուտ ուսուցիչն: Կեդրոնատեղին է հանդիսիս տպարանն, և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով: Գինն է 2 դր. Շատ վնասներու գողացողիչ դեղը ը լինի:

ՃԱՇՏԱՐԱՆ ՀԱՄԱԶԳԻՅՈՒՅԻՆ

Պատիւ ունիմք ծանուցանել մեր բազմաթիւ յաճախորդաց և Արգոյ հասարակութեան թէ շատերու ստիպմանց և փափաքանացը համաձայն, այս անգամ, մեր ի Ղալաթիա Վոյվոտարի գիմացը, արդէն ունեցած ճաշարանէն զատ, վերոյիշեալ անուամբ ուրիշ ճաշարան մը եւս հաստատած եմք Ղալաթիոյ մաքսատան գէմ,

Իէօյէ օղլու խանին տակ, թիւ 69:

Իրենց այցելութեամբը զմեզ պատուել բարեհաճող ազնիւ յաճախորդք, կերակրոց ընտրութեան, մաքրութեան և գնոց աժնութեան նկատմամբ մեր տարած հոգն ու խնամքը տեսնելով և գնահատելով խիստ գոհ ըլլալինն աներկբայելի է:

ՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Շ Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ռ Ե Ա Ն

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. Զ Ա Մ Ի

Այս նշանաւոր ատոմնաբոյժն, որ ասիէ առաջ Կոմուքի Պոլսոյ կոյմը, Բիւլիքեան գեղարանին վրայ իւր արհեստը ի դրժ գնելով մեծ համբաւ և յաջողակութիւն ստացած էր, տեղի ունեցած հրդեհին պատճառաւ իւր գործատունը փոխադրած է այժմ Բերա, մեծ փողոց, Պոմարշէի կից թիւ 1 տունը, ուր ըստ առաջնոյն պատրաստ է իրեն գիմող յաճախորդներն դարձանել ու գոհացնել ըստ ամենայնի:

Յաճախորդաց հանգստութեանն համար մասնաւոր սենեակներ կահաւորած և արհեստին վերաբերեալ նոր գործիներ յատկապէս բերել տալով, իւր գործատունը յախկնէն տեղի ճոխ և կատարելագործեալ վերքի մը վերածած է:

Օ Գ Ր Ո Ւ Ա Ս Ա Ն

ԿԱԼԱԹԱ ԵԻԻՔՍԷՔ ԳԱՆՏՐԸՄՏԱ ՎՈՅՎՈՏԱ ԳԱՐԾԸՍԸ ՆՕ. 94

ԹԵԼԵԿՐԱՖ

Պու քէրբէ էվրոբատան պիզէ կէլէն սոն մօտա էսպտպլար իշիւն երկրտէ 40 էքսիւնէն սաթրլմադ իւզրէ սըբարըշ օլունմուշ տուր:

Ֆ Ի Ե Ա Թ Լ Ա Ր

Բէտէն'օթ քոթիւմ ֆասօնէ	Փրամք	30	Բարթէսիւ շայաք վէ տիւզ րէ'կ ֆրամք	3
Պօնժուր քոթիւմ ֆասօնէ	»	46	Բանթալօն չըզկըլը	» 40
Պօնժուր քոթիւմ րէնկլի ճըզկըլը	»	32	Քոթիւմ տիւզ րէնկ կիւմլըշիւ վէ թիւթիւն րէնկլի	» 35
Քոթիւմ էզզկըլը շայաք	»	25	Բանթալօն չիֆթէ չըզկըլը	» 45
Քոթիւմ շայաք տիւզ լաճիվէրտ վէ սիւնա	»	30	Եէլէկօթիքէ	» 8

